WARIES MISDAADREEKS · Nº 221

Riet en Rouw in Nieuwkoop

De zaak van de laatste rietsnijder

Notarisdossier en erfeniszaak
Een misdaadpuzzel om zelf op te lossen

UITGEVERIJ WARIES

Inhoud

Aan de lezer 5
Betrokkenen 7

DEEL I · HET DOSSIER VAN HET KANTOOR 8
1. Opening dossier en rouwadvertentie 9
2. Testament van 12 maart 2009 (uittreksel) 11
3. Testament van 4 oktober 2018 (uittreksel) 12
4. Gespreksnotitie bespreking met de heer Baars 13
5. Testament van 14 juli 2025 14
6. De Plassenbode, 23 januari 2016 16
7. Brief aan de legataris en zijn antwoord 17
8. Brief van Stolwijk Rietdekkers met drie verklaringen 19
9. Brief van de executeur over het huis 21
10. E-mail van Arend Baars en het antwoord van de notaris 23
11. Brief van Brouwer Groen & Water Vastgoed 25
12. Akte van afgifte legaat, 4 februari 2026 26
13. Kadaster: aanwijzing, meting en nieuwe perceelnummers 28
14. Telefoonnotities, dinsdag 24 februari 2026 29
15. Dossiernotitie en e-mail van Mirjam Holtrop 30

DEEL II · STUKKEN VAN DE RECHERCHE 32
16. Begeleidende brief van de recherche 33
17. Proces-verbaal van bevinding: aantreffen stoffelijk overschot 34
18. Sectierapport (uittreksel) 35
19. Situatieschets en inventaris 37
20. Geluidsrecorder op akker 5: verslag 17.00-20.00 uur 38
21. Telefoongegevens van het slachtoffer, 24 februari 2026 40
22. Berichten tussen Daan en Mirjam Holtrop 40
23. Het schriftje uit de rugzak 42
24. Overzichtskaart en vaartijden 43
25. Verhoor Mirjam Holtrop 44
26. Verhoor Arend Baars 46
27. Verhoren Wilma Kranenburg-Baars 48
28. Verhoor Henk Stolwijk 49
29. Verhoor Sem de Ruijter 51
30. Verhoren Lieke Brouwer en Joost Lam 52

VOORAF

Opdracht

Aan de lezer

OVERDIJK NOTARISSEN
NIEUWKOOP · POSTBUS 41 · DOSSIER 2025.0417

Aan de onafhankelijk dossieronderzoeker
Persoonlijk

Nieuwkoop, dinsdag 10 maart 2026 · betreft: nalatenschap J. Baars, legaat legakkers, codicil

Geachte onderzoeker,

Dank dat u deze zaak wilt aannemen. Ik schrijf u met enige schroom, want in dertig jaar notariaat heb ik nooit eerder een dossier uit handen gegeven omdat ik er zelf niet meer onbevangen naar kon kijken.

Op 1 december 2025 overleed Jacobus (Koos) Baars, de laatste man die op de Nieuwkoopse Plassen nog met de hand riet sneed. Hij liet zijn legakkers na aan iemand die in het dorp vrijwel niemand kende: Daan Holtrop, een ecoloog uit Amersfoort. Op 4 februari heb ik de akte gepasseerd waarmee de akkers aan de heer Holtrop werden geleverd. Drie weken later, op woensdagochtend 25 februari, werd hij dood aangetroffen in een trekgat naast zijn eigen akker.

Op 2 maart dook in het huis van de overledene een handgeschreven codicil op. De familie vraagt mij wat het betekent. De recherche vraagt mij of het echt is. Ik vraag het nu aan u.

U krijgt van mij het volledige dossier: de stukken van ons kantoor in de volgorde waarin ze binnenkwamen (deel I), de stukken die de recherche ons op 6 maart ter beoordeling van het codicil heeft verstrekt (deel II), alles rond het codicil zelf (deel III) en de stukken die nog nakwamen (deel IV). Er is niets weggelaten en niets gemarkeerd. Wat u leest, is wat wij hebben.

Ik zou het op prijs stellen als u de volgende vragen beantwoordt:

VOORAF

Overzicht kantoor

Betrokkenen

Jacobus (Koos) Baars (1941-2025), rietsnijder, Zuideinde, Nieuwkoop. Weduwnaar, geen kinderen. Erflater.

Daan Holtrop (37), ecoloog uit Amersfoort, sneed vier winters met Koos mee. Legataris van de legakkers. Overleden 24 februari 2026.

Mirjam Holtrop (40), Amersfoort, zus van Daan.

Wilma Kranenburg-Baars (62), Noorden, nicht van Koos, wijkverpleegkundige. Erfgename en executeur.

Arend Baars (59), Noorden, neef van Koos, eigenaar van Baars Watersport. Erfgenaam.

Henk Stolwijk (55), Noordeinde, Nieuwkoop, rietdekker (Stolwijk Rietdekkers). Kocht jarenlang riet van Koos.

Sem de Ruijter (19), leerling-rietdekker bij Stolwijk.

Lieke Brouwer (44), Alphen aan den Rijn, directeur van Brouwer Groen & Water Vastgoed.

mr. Hanneke Overdijk, notaris, Overdijk Notarissen, Nieuwkoop.

mr. Joost Lam (34), kandidaat-notaris op hetzelfde kantoor, behandelde het dossier.

Teun Verhoef, beroepsvisser op paling, vond het lichaam.

Greet Molenaar, buurvrouw van Koos aan het Zuideinde.

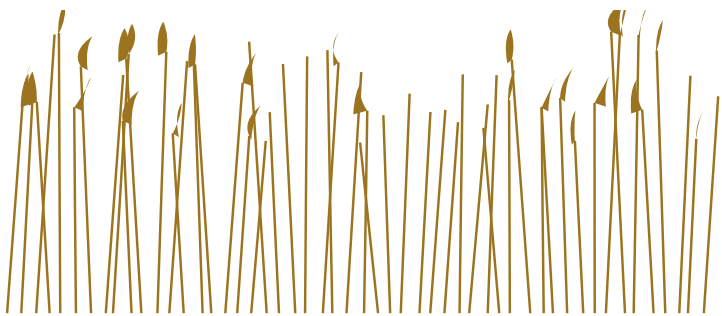
Brigadier Jolanda Spek en **hoofdagent Rik Tamminga**, Recherche Veenland, team Plassen.

Woordenlijst. Legakker: smalle strook land tussen twee trekgaten, overgebleven van de vervening; hier lag het natte veen te drogen voordat het turf werd. Trekgat (ook petgat): de langgerekte waterplas waaruit het veen werd gebaggerd. Bos: bundel gesneden riet, met de hand gebonden. Kloet: lange vaarboom waarmee men een punter voortduwt, met een ijzeren voet. Punter: platte, smalle houten boot. Schouw: platte werkboot. Legaat: een bepaald goed dat iemand bij testament krijgt zonder erfgenaam te zijn; de erfgenamen moeten het aan de legataris afgeven. Codicil: eigenhandig geschreven, gedateerd en ondertekend stuk waarin iemand alleen kleine zaken kan regelen. Executeur: degene die een nalatenschap afwikkelt.

DEEL I

Het dossier van het kantoor

Stukken 1 tot en met 15. Dossier 2025.0417, nalatenschap Jacobus Baars, in de volgorde waarin ze op het kantoor binnenkwamen of werden opgemaakt, van de oudste testamenten tot de ochtend van 25 februari 2026.

STUK 1 Dossiernotitie · Knipsel

Opening dossier en rouwadvertentie

2 en 3 december 2025

Dossier	2025.0417 Nalatenschap J. Baars
Geopend	dinsdag 2 december 2025, door J. Lam
Erflater	Jacobus Baars, geb. 3 mei 1941, overl. 1 december 2025 te Nieuwkoop
Laatste wil	testament 14 juli 2025 (ons kantoor), CTR geraadpleegd 2 december 2025
Executeur	mevr. W. Kranenburg-Baars

Telefoon mevr. Kranenburg 09.10 uur: oom overleden maandagavond thuis, aan het Zuideinde, in zijn stoel bij het raam. Huisarts was erbij. Uitvaart maandag 8 december. Zij vraagt wanneer "het testament open mag". Uitgelegd dat er bij ons niets wordt geopend; wij hebben het testament en lichten de erfgenamen en de legataris in. Zij weet dat er "iets met de akkers" is. Ik heb gezegd dat ik daar telefonisch niets over zeg. Afspraak donderdag 4 december.

Aantekening J. Lam: er zijn drie testamenten van erflater in ons archief (2009, 2018, 2025). Uittreksels van de oudere twee toegevoegd voor de volledigheid, met het oog op de vraag die mevr. Kranenburg vermoedelijk gaat stellen.

Bespreking	donderdag 4 december 2025, 10.00 uur, op kantoor
Aanwezig	W. Kranenburg-Baars, A. Baars, H. Overdijk, J. Lam

Testament van 14 juli 2025 toegelicht. Erfgenamen elk de helft; legaat van de legakkers aan D. Holtrop met de last het rietland te behouden; het schuurperceel blijft in de nalatenschap; mevr. Kranenburg executeur.

Mevr. Kranenburg zegt eerst een hele tijd niets. Daarna: "Dus daarom vroeg hij of ik die jongen wel aardig vond." Zij wist dat er "iets met de akkers" was, maar niet dat ze naar de heer Holtrop gingen. Ze vraagt of de jongen het weet. Nee, nog niet; wij schrijven hem.

Dhr. Baars is kwaad. "Een wildvreemde. Een vogelteller uit Amersfoort." Hij vraagt of oom wel wist wat hij tekende, "half blind als hij was". Uitgelegd dat het testament in zijn geheel is voorgelezen, met twee getuigen. Dhr. Baars:

STUK 2

Archief kantoor

Testament van 12 maart 2009 (uittreksel)

Uittreksel uit het archief, gemaakt door J. Lam op 2 december 2025

Heden, twaalf maart tweeduizend negen, verscheen voor mij, mr. Pieter Overdijk, destijds notaris te Nieuwkoop:

de heer **Jacobus Baars**, rietsnijder, wonende aan het Zuideinde te Nieuwkoop, geboren te Nieuwkoop op drie mei negentienhonderd eenenveertig, gehuwd met mevrouw Trijntje Hoogeveen.

Artikel 1. Herroeping

De comparant herroept alle uiterste wilsbeschikkingen die hij vóór heden heeft gemaakt.

Artikel 2. Erfstelling

Voor het geval zijn echtgenote vóór hem is overleden, benoemt de comparant tot zijn enige erfgenamen, ieder voor de helft: zijn nicht Wilhelmina (Wilma) Kranenburg-Baars en zijn neef Arend Baars, kinderen van zijn overleden broer Cornelis Baars.

Artikel 3. Legaat

De comparant legateert aan de heer Hendrik (Henk) Stolwijk, rietdekker te Nieuwkoop, zijn punter, zijn rietmessen en zijn zichten, omdat "die er tenminste mee kan werken".

Artikel 4. Executeur

De comparant benoemt tot executeur zijn nicht Wilma Kranenburg-Baars voornoemd.

(Slot van de akte en handtekeningen niet afgedrukt. De echtgenote van de comparant is in 2014 overleden.)

STUK 4 Interne notitie notaris

Gespreksnotitie bespreking met de heer Baars

Opgesteld door J. Lam, gecontroleerd door H. Overdijk

Datum	dinsdag 17 juni 2025, 10.00-11.15 uur, ten huize van cliënt
Aanwezig	J. Baars; H. Overdijk; J. Lam (notulen)
Onderwerp	wijziging testament

Cliënt ontvangt ons in de voorkamer aan het Zuideinde. Op tafel: een stapel schriftjes ("mijn telboekjes"), een knipsel uit de Plassenbode uit 2016 ("dan weet u wie ik ben") en een vergrootglas dat hij niet gebruikt. Cliënt ziet nog "licht en vormen". Hij leest al jaren slecht en sinds het voorjaar van 2024 helemaal geen gedrukte of geschreven tekst meer (maculadegeneratie, beide ogen). Hij vraagt of wij alles hardop willen voorlezen. Afgesproken: concept wordt bij passering in zijn geheel voorgelezen, in aanwezigheid van twee getuigen van kantoor.

Wensen cliënt:

1. De legakkers niet meer naar de familie, maar naar "de jongen", Daan Holtrop. "Wilma en Arend zijn goede mensen, maar Arend legt er binnen een jaar steigers aan en Wilma durft er niet heen. Daan snijdt. Die heeft vier winters naast me gestaan. Die weet wat een bos is."

2. Het rietschuurtje op de kop van akker 1123 met het stukje kade en de steiger blijft bij de familie. "Daar staan de spullen van mijn vader. Daar moeten ze zelf maar wat mee."

3. Het voorkeursrecht voor Stolwijk mag eruit. Op mijn vraag waarom: "Henk is een prima dekker. Maar hij telt met twee handen." Cliënt wilde dit niet toelichten. "Dat gaat de notaris niet aan, dat is iets tussen rietmensen."

4. De last om het rietland als rietland te houden moet blijven, nu voor Daan. "Hij moet het niet verkopen aan iemand die er ligplaatsen van maakt."

5. Het huis en de rest: zoals het was, aan Wilma en Arend samen.

Schrijven: cliënt tekent met grote, schuine letters langs een liniaal die ik voor hem op het papier leg. Hij zegt zelf: "Mijn naam kan ik nog. Een brief schrijven niet meer; dan loop ik van het papier af." Voor de akte voldoende; wij zorgen voor de liniaal.

STUK 6 Krantenknipsel (door erflater meegegeven)

De Plassenbode, 23 januari 2016

Kopie gemaakt op 17 juni 2025 en aan het dossier toegevoegd op verzoek van erflater

DE PLASSENBODE · ZATERDAG 23 JANUARI 2016 · STREEK

"Ik tel elke bos. Dan weet ik wat de winter waard was"

Op de Nieuwkoopse Plassen staat nog één man met een zicht in het riet. Koos Baars (74) snijdt al zestig winters. Wij voeren met hem mee.

Om half acht ligt er rijp op de legakkers. Koos Baars duwt zijn punter met de kloet door een trekgat dat nauwelijks breder is dan de boot. "Hier hebben ze drie eeuwen geleden het veen uitgehaald," zegt hij. "Wat ze lieten liggen om op te drogen, dat zijn de akkers. Het gat ernaast is waar het vandaan kwam. Zo zie je het nog: smal land, smal water, smal land."

Hij heeft vijf akkers, achter elkaar, met aan de kop een schuurtje dat zijn vader in 1952 bouwde. Ze hebben nog de namen die zijn vader ze gaf: de Lange, de Kromme, de Middelste, het Natte Stuk en, met het schuurtje erop, de Schuurakker. "Nummers zijn voor het Kadaster. Een akker heeft een naam." "Negen tiende hectare riet, als je de kanten meetelt. Dat is in een goed jaar zo'n zeshonderd bossen. In een slecht jaar vierhonderdvijftig. Meer is er niet. Wie je wat anders vertelt, heeft nooit gesneden."

Snijden doet hij als het blad eraf is en het riet goudgeel staat, van december tot in maart. "Niet eerder, dan is het te nat en rot je dak. Niet later, dan zitten de vogels erin." Met de zicht, een kort zeisje, slaat hij laag langs de stengels; met de andere arm vangt hij ze op. "Een bos is zo dik als je met twee handen rond kunt, duim op duim. Dat is de maat. Daar maak je geen ruzie over."

Elke bos die hij bindt, zet hij met een timmermanspotlood als een streepje in een schriftje. Vijf streepjes, een dwarsstreep. "Mijn vader deed het, ik doe het. Aan het eind van de winter tel ik op, en dan weet ik wat de winter waard was."

Zijn riet gaat naar een rietdekker uit het dorp. "Henk Stolwijk. Die haalt het met de schouw. Hij betaalt eerlijk, hij dekt goed. Wat wil je nog meer."

Of er na hem nog iemand komt? Hij kijkt lang over het water. "Machines kunnen hier niet op. Te smal, te nat. Het is handwerk of niks. En wie wil dat nog?"